

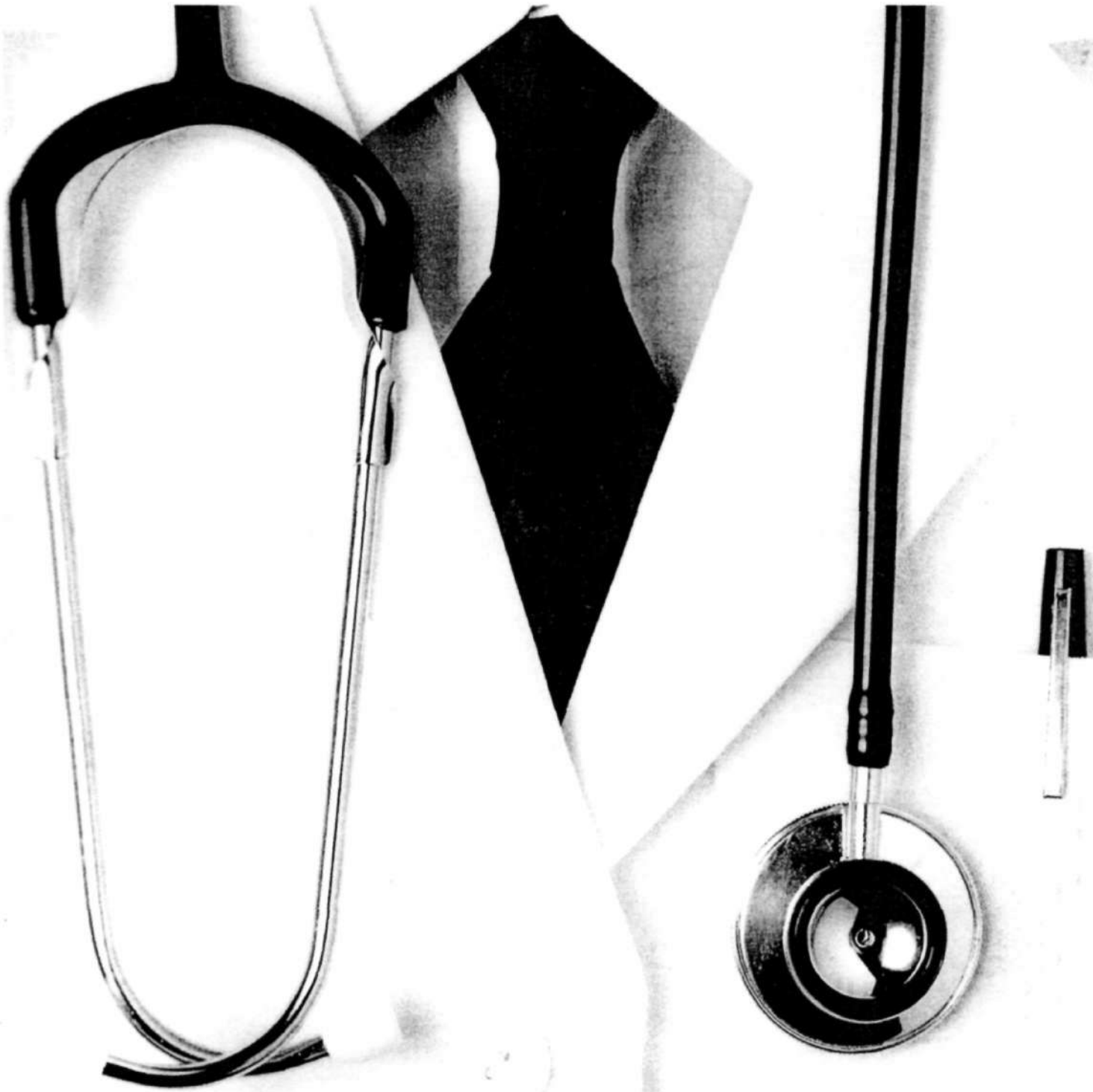
Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Rok założenia 1928

ISSN 0043-5147

☐ CZASOPISMO JEST INDEKSOWANE W MEDLINE/PUBMED, EBSCO, INDEX COPERNICUS ORAZ MNiSW (6 pkt)
POLSKIEJ BIBLIOGRAFII LEKARSKIEJ

Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Pamięci
dra Władysława
Biegańskiego

Redaktor naczelny

Prof. dr hab. med. Władysław Pierzchała
(SUM Katowice)

Zastępca redaktora naczelnego

Prof. zw. dr hab. n. med. Aleksander Sieron
(SUM Katowice)

Sekretarz redakcji

Joanna Grocholska

Redaktor statystyczny

Ewa Guterman

Rada naukowa

Redaktorzy tematyczni:

Chirurgia

Prof. dr hab. med. Krzysztof Bielecki
(CMKP Warszawa)

Prof. dr hab. med. Stanislav Czudek
(Onkologické Centrum J.G. Mendla Czechy)

Prof. dr hab. med. Marek Rudnicki
(University of Illinois USA)

Choroby wewnętrzne

Prof. dr hab. med. Marek Hartleb, gastroenterologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Jacek Dubiel, kardiologia
(CM UJ Kraków)

Prof. dr hab. med. Zbigniew Gąsior, kardiologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Jerzy Korewicki, kardiologia
(Instytut Kardiologii Warszawa)

Dr hab. med. Antoni Wystrychowski, nefrologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Ryszarda Chazan, pneumonologia
i alergologia (UM Warszawa)

Prof. dr hab. med. Tadeusz Płusa, pneumonologia
i alergologia (WIM Warszawa)

Choroby zakaźne

Prof. dr hab. med. Andrzej Gładysz
(UM Wrocław)

Epidemiologia

Prof. dr hab. med. Jan Zejda
(SUM Katowice)

Neurologia i neurochirurgia

Prof. dr hab. med. Krystyna Pierzchała, neurologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Henryk Majchrzak, neurochirurgia
(SUM Katowice)

Pediatria

Prof. dr hab. med. Ewa Małecka-Tendera
(SUM Katowice)

Dr hab. med. Tomasz Szczepański
(SUM Katowice)

Położnictwo i ginekologia

Prof. dr hab. med. Jan Kotarski
(UM Lublin)

Prof. dr hab. med. Andrzej Witek
(SUM Katowice)

Stomatologia

Prof. dr hab. Maria Kleinrok
(UM Lublin)

Polskie Towarzystwo Lekarskie

Prof. dr hab. med. Jerzy Woy-Wojciechowski
(Prezes PTL)

Prof. emerytowany dr hab. med. Tadeusz Petelenz
(O. Katowicki PTL)

Polskie Towarzystwo Lekarskie

Al. Ujazdowskie 22, 00-478 Warszawa

www.ptl.org.pl

www.wiadomoscilekarskie.com

Nakład 1500 egz.

© Copyright by Polskie Towarzystwo Lekarskie

Wydanie czasopisma Wiadomości Lekarskie w formie papierowej jest wersją pierwotną (referencyjną). Redakcja wdraża procedurę zabezpieczającą oryginalność publikacji naukowych oraz przestrzega zasad recenzowania prac zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Czasopismo indeksowane w:

Medline, EBSCO, MNiSW (6 pkt), Index Copernicus, PBL.

Я.П. Свердан Поширеність гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби з кардіологічними проявами серед хворих із цукровим діабетом 2 типу Prevalence of gastroesophageal reflux disease with cardiologic symptoms in patients with diabetes mellitus 2nd type	251
Т.М. Соломенчук, Н.А. Слаба, В.В. Процько, А.О. Бедзай Зміни добового профілю артеріального тиску та його корекція у пацієнтів з артеріальною гіпертензією на фоні застосування комбінованої антигіпертензивної терапії Changes of twenty-four-hour profile blood pressure and its correction of patients with arterial hypertension on the background of combined antihypertensive therapy application	254
Т.М. Тернушак, К.І. Чубірко, І.В. Чопей, О.М. Тернушак, В.Ю. Плоскіна Фактори ризику серцево-судинних подій у хворих на неспецифічний виразковий коліт Risk factors of cardiovascular disease in patients with ulcerative colitis	258
І.В. Чопей, Т.М. Тернушак, К.І. Чубірко, О.М. Тернушак, М.М. Тернушак, О.Р. Калжмон Оптимізація лікування хворих на неспецифічний виразковий коліт у поєднанні із субклінічним атеросклерозом судин Treatment optimization of subclinical atherosclerosis in patients with ulcerative colitis	261
М.І. Товт-Коршинська, О.С. Блага, С.О. Рудакова, В.А. Товт Засоби пульмональної реабілітації в профілактиці гострих респіраторних інфекцій у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень, зв'язок з психоемоційним станом Pulmonary rehabilitation methods in the prevention of acute respiratory infections in patients with chronic obstructive pulmonary disease, the association with psycho-emotional state	264
М.І. Фатула, М.М. Блецькан, О.А. Ришко, В.В. Свістак Сучасні аспекти скринінгу та діагностики артеріальної гіпертензії в практиці сімейного лікаря у осіб з надлишковим поступленням в організм хлориду натрію Modern aspects of screening and diagnosing of arterial hypertension in individuals with excessive admission of sodium chloride into the body in the practice of family doctor	266
О.С. Хухліна, О.Є. Мандрик, В.Ю. Дрозд, В.С. Гайдичук, Л.Ю. Косар Застосування комплексу засобів езетимібу, гепадифу та фозіноприлу для корекції артеріального тиску та ендотеліальної дисфункції у хворих на неалкогольний стеатогепатит та гіпертонічну хворобу II стадії The use of complex tools ezetimibe, hepadyfu fosinopril and correction of blood pressure and endothelial dysfunction in patients with nonalcoholic steatohepatitis and essential hypertension stage II	269
А.В. Четаїкіна, О.Є. Скларова Вплив куріння на ефективність загоєння пептичної виразки Influence of smoking on the effectiveness of peptic ulcer healing	273
І.А. Юзич Диференціальна діагностика між алкогольною кардіоміопатією та ішемічною хворобою серця Differential diagnosis between alcoholic cardiomyopathy and coronary heart disease	276
Ю.Б. Яценко, Н.Ю. Кондратюк Стратегія профілактики хронічних неінфекційних захворювань Prevention strategy of chronic non-communicable diseases	279
Л.С. Бабінець, І.В. Семенова, І.О. Боровик Порівняльний аналіз програм комплексної корекції остеоденфіциту у хворих на хронічний панкреатит Comparative analysis of programs of complete correction osteogenic in patients with chronic pancreatitis	282
Т.В. Безушко Стан надання послуг лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом у представників груп ризику щодо інфікування вірусом імунодефіциту людини в Закарпатській області України Condition of service rendering of sexually transmitted infections treatment among representatives of the hiv infection risk group in the Transcarpathian region of Ukraine	285
І.В. Чопей, А.М. Братасюк, О.І. Чопей, І.І. Мигнович, П.П. Гайинець, В.М. Камчій, М.М. Бячко, Ю.Ю. Маді Значення трансендоскопічної термометрії слизової оболонки шлунка в оцінці кровотоку у пацієнтів із супутнім остеоартрозом за даними ультразвукового дуплексного сканування екстракраніального відділу брахіоцефальних артерій The value of transendoscopy thermometry of gastric mucosa in the evaluation of blood flow in patients with osteoarthritis and atherosclerosis by duplex ultrasound of extracranial brachiocephalic arteries	289

УДК 616.33-072.1:616.136.4-004.6-073.432.1]-053.9

Значення трансендоскопічної термометрії слизової оболонки шлунка в оцінці кровотоку у пацієнтів із супутнім остеоартрозом за даними ультразвукового дуплексного сканування екстракраніального відділу брахіоцефальних артерій

The value of transendoscopy thermometry of gastric mucosa in the evaluation of blood flow in patients with osteoarthritis and atherosclerosis by duplex ultrasound of extracranial brachiocephalic arteries

I.В. Чопей¹, А.М. Братасюк¹, О.І. Чопей¹, І.І.Мигович², П.П. Ганинець¹, В.М. Канчій³, М.М. Бичко¹, Ю.Ю. Маді¹

¹Інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки, ВДНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород

²Терапевтичний та діагностичний центр «Сонячна долина», с. Поляна, Свалявський район, Закарпатська область, Україна

³Відділкова клінічна лікарня ст. Ужгород

РЕЗЮМЕ

Патогенез ураження слизової оболонки шлунка у людей похилого та старечого віку має багатогранний характер. В основі його лежить невідповідність між факторами захисту (секреція слизу, простагландинів, бікарбонатів, мікроциркуляція, регенерація та ін.) і факторами агресії (соляна кислота, пепсин, жовчні кислоти, панкреатичні ферменти, бактерії, прийом НПЗП). Крім того, приєднуються такі важливі фактори, як порушення нейрогуморальної діяльності слизової оболонки шлунка, її трофіки та васкуляризації. Оскільки остеоартроз – це супутник старіння, основним клінічним проявом якого є біль, виступає ще один чинник агресії по відношенню до слизової оболонки шлунка – прийом не стероїдних протизапальних засобів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: похилий та старечий вік, остеоартроз, термометрія, шлунок

SUMMARY

The pathogenesis of gastric mucosa lesions in elderly and senile people has many factors. It's based on contradiction between protective factors (mucus secretion, prostaglandins, bicarbonate, microcirculation, regeneration, etc.) and aggression factors (hydrochloric acid, pepsin, bile acids, pancreatic enzymes, bacteria). In addition, such important factors as neurohumoral disorders, nutrition and vascularization of the gastric mucosa have attached.

The aim of the study was to evaluate the possible relations between microcirculation and data of gastric mucosa transendoscopy thermometry in elderly and senile patients with atherosclerosis confirmed by duplex ultrasound of extracranial brachiocephalic arteries.

KEY WORDS: transendoscopy thermometry of gastric mucosa, atherosclerosis of vessels, elderly and senile patients, ultrasound of extracranial brachiocephalic arteries

Wiad Lek 2014, 67 (2), cz. II, 289-293

ВСТУП

Патогенез ураження слизової оболонки шлунка у людей похилого та старечого віку має багатогранний характер. В його основі лежить невідповідність між чинниками захисту (секреція слизу, простагландинів, бікарбонатів, мікроциркуляція, регенерація та ін.) і чинниками агресії (соляна кислота, пепсин, жовчні кислоти, панкреатичні ферменти, бактерії, прийом НПЗП). Крім того, приєднуються такі важливі фактори, як порушення нейрогуморальної діяльності слизової оболонки шлунка, її трофіки та васкуляризації [2,3].

Остеоартроз (ОА) - супутник старіння людини. Старіння організму людини розпочинається з 40–50-річного віку.

Процес старіння людини - процес фізіологічний, однак він супроводжується наростаючими з віком порушеннями структури та функції багатьох органів і систем організму. Відомо, що старість - не хвороба і не діагноз, однак вона сприяє розвитку багатьох захворювань. ОА - найпоширеніше захворювання суглобів, яке відзначається у людей віком старше 40 років. Майже кожний другий хворий з патологією внутрішніх органів має справу з ОА у похилому та старечому віці.

На ОА в США хворіють понад 20 млн людей. В Англії, Швеції та Голландії ОА кульшових суглобів III та IV стадії діагностують у 8,4% жінок та у 3,1% чоловіків.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Вивчити можливий зв'язок стану мікроциркуляції за даними трансендоскопічної термометрії слизової оболонки шлунка у осіб похилого та старечого віку із супутнім остеоартрозом на фоні прийому НПЗП і атеросклерозом судин екстракраніального відділу брахіоцефальних артерій.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для виконання поставленого завдання ми проаналізували результати

обстежень 152 хворих похилого та старечого віку. Частка чоловіків та жінок майже однакова.

Усім пацієнтам проводилось дослідження теплоутворюючої функції шлунка методом топографічної термометрії під час ендоскопічного обстеження, шляхом введення термозонда через інструментальний канал ендоскопа.

Ультразвукове дуплексне дослідження екстракраніального відділу сонних артерій виконували за рекомендаціями Американського товариства ехокардіографії (2005).

Сканування проводили на апараті HDI 5000 Sono ST («Philips», Голландія) за наявності імпульсного кольорового доплера і тканинного доплера, використовували лінійні датчики 5 та 7,5 МГц і конвексний датчик — 3,5 МГц. Досліджували в режимах В-сканування, імпульсно-хвильової доплерографії і кольорового картування потоку крові.

Визначали звивистість судин, лінійну швидкість кровотоку, з аналізом структури стінок судин, товщини комплексу інтима-медіа, наявності атеросклеротичних бляшок і ступеня стенозу.

Нормальною вважали товщину комплексу інтима-медіа не більше 0,9 мм.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

В ході дослідження встановлено, що середні значення правої та лівої ЗагСА, ВСА, ЗовнСА у осіб похилого та старечого віку із супутнім остеоартрозом були значно меншими, ніж у здорових людей ($p < 0,05$) (рис. 1, 2). Різниця між іншими артеріями була статистично невірогідною ($p > 0,05$).

У хворих старечого та похилого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин в правій та лівій ЗагСА, ВСА, ЗовнСА була нижчою порівняно із здоровими людьми ($p < 0,05$) (табл. 2). Vps - найбільша лінійна швидкість руху частин крові у систолу. Вимірювання Vps має важливе значення, цей показник змінюється при стенозі та інших ураженнях артерій. Асиметрія току крові завжди є важливим показником порушення гемодинаміки [1, 8].

У хворих старечого та похилого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин встановлено статистично вірогідну різницю Ved в обох ЗагСА порівняно із здоровими людьми (табл. 3). Різниця між показниками Ved інших артерій була статистично невірогідною ($> 0,05$).

Трансендоскопічна температура слизової оболонки шлунка коливалася від $37,24 \pm 0,12^\circ\text{C}$ в пілоричному відділі до $37,12 \pm 0,04^\circ\text{C}$ в кардії шлунка, мала проксимодистальний градієнт в контрольній групі. Ці показники вірогідно зменшувалися у хворих похилого та старечого віку відповідно з $37,24 \pm 0,12^\circ\text{C}$ до $36,98 \pm 0,09^\circ\text{C}$ та з $37,04 \pm 0,05^\circ\text{C}$ до $36,71 \pm 0,09^\circ\text{C}$ в тих самих відділах шлунка ($p < 0,05$) (рис. 3) [6, 7].

Результати досліджень теплоутворюючої функції шлунка методом топографічної термометрії під час ендоскопічного

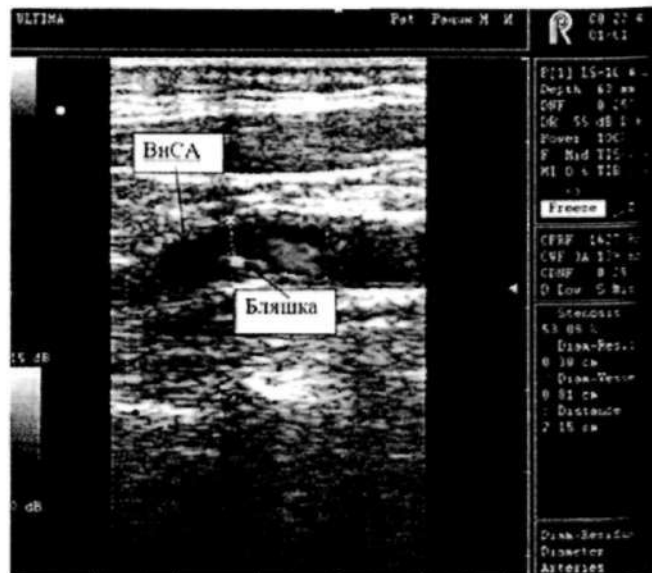
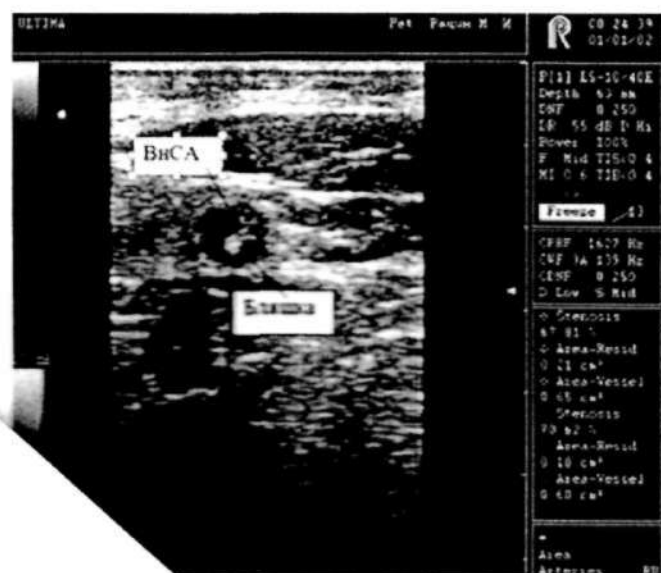

Рис. 2. УЗДС екстракраніальних судин у хворого старечого віку. Візуалізується стеноз по площі ВнСА 60-65% зліва.

Таблиця 1. Показники діаметра екстракраніального відділу брахіоцефальних артерій у хворих похилого та старечого віку із супутнім остеоартрозом і атеросклерозом судин та здорових людей відповідної вікової категорії, мм.

Артерія	Хворі похилого та старечого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин (n = 78) (M±m)	Здорові люди похилого та старечого віку, (n = 78) (M±m)	p
ЗагСА ліва	4,86 ± 0,77	5,31 ± 0,82	< 0,05
ЗагСА права	4,80 ± 0,75	5,29 ± 0,84	< 0,05
ВСА ліва	3,59 ± 0,94	4,16 ± 0,91	< 0,05
ВСА права	3,48 ± 0,89	4,05 ± 0,87	< 0,05
ЗовнСА ліва	3,52 ± 0,83	4,09 ± 0,86	< 0,05
ЗовнСА права	3,41 ± 0,82	4,13 ± 0,90	< 0,05
ХА ліва	2,18 ± 0,97	2,72 ± 0,91	> 0,05
ХА права	2,25 ± 0,96	2,68 ± 0,88	>0,05

Таблиця 2. Показники пікової систолічної швидкості в екстракраніальному відділі брахіоцефальних артерій, см/с.

Артерія	Хворі похилого та старечого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин (n = 78) (M±m)	Здорові люди похилого та старечого віку, (n = 78) (M±m)	p
ЗагСА ліва	74,16 ± 0,58	92,05 ± 0,64	< 0,05
ЗагСА права	71,93 ± 0,52	95,18 ± 0,67	< 0,05
ВСА ліва	73,59 ± 0,94	94,16 ± 0,91	< 0,05
ВСА права	70,48 ± 0,89	93,05 ± 0,87	< 0,05
ЗовнСА ліва	68,52 ± 0,74	90,09 ± 0,56	< 0,05
ЗовнСА права	65,61 ± 0,87	94,13 ± 0,58	< 0,05
ХА ліва	39,24 ± 8,96	42,72 ± 9,18	> 0,05
ХА права	40,23 ± 9,65	48,60 ± 9,53	>0,05

Таблиця 3. Показники кінцевої діастолічної швидкості в екстракраніальному відділі брахіоцефальних артерій, см/с.

Артерія	Хворі похилого та старечого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин (n = 78) (M±m)	Здорові люди похилого та старечого віку, (n = 78) (M±m)	p
ЗагСА ліва	15,02 ± 3,18	23,46 ± 4,07	< 0,05
ЗагСА права	16,39 ± 3,57	25,10 ± 4,68	< 0,05
ВСА ліва	21,54 ± 5,94	26,36 ± 5,82	> 0,05
ВСА права	23,60 ± 5,88	24,07 ± 5,67	> 0,05
ЗовнСА ліва	13,74 ± 3,16	14,93 ± 3,84	> 0,05
ЗовнСА права	13,51 ± 3,72	14,18 ± 3,95	> 0,05
ХА ліва	12,48 ± 4,57	12,72 ± 4,60	> 0,05
ХА права	12,29 ± 4,63	12,58 ± 4,81	>0,05

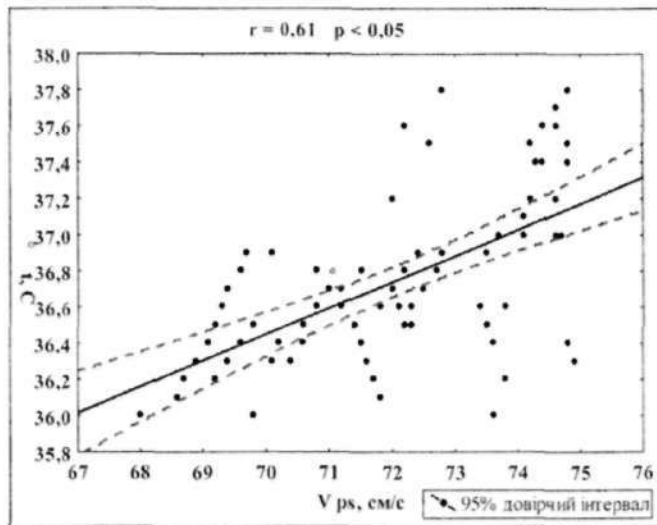

Рис. 3. Показники трансендоскопічної термометрії слизової оболонки різних відділів шлунка ($M \pm m$ °C).

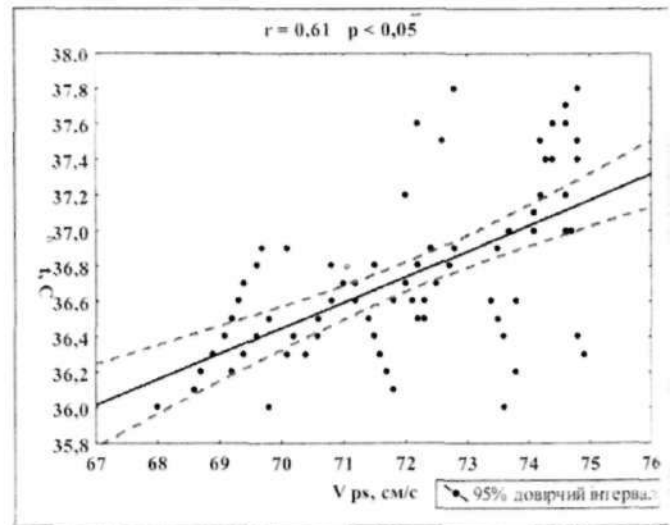

Рис. 4. Залежність температури слизової оболонки шлунка від лінійної швидкості кровотоку в екстракраніальному відділі брахіоцефальних артерій у пацієнтів старечого та похилого віку із супутнім ОА і атеросклерозом судин.

обстеження, шляхом введення термозонда через інструментальний канал ендоскопа подані в таблиці 4.

Як видно з таблиці 4, у старших вікових групах відбувається значне зниження показників теплоутворюючої функції шлунка. Таким чином, можна зробити висновок про зниження кровотоку в мікроциркуляторному руслі, що в свою чергу призводить до проявів ішемії.

Нами виявлений прямий сильний кореляційний зв'язок між лінійною швидкістю кровотоку в екстракраніальному відділі брахіоцефальних артерій та температурою слизової оболонки шлунка ($r = 0,61, p < 0,05$) (рис. 4).

Залежність температури слизової оболонки шлунка від лінійної швидкості кровотоку в екстракраніальному відділі

брахіоцефальних артерій обчислювалася за формулою: $C^{\circ} = 26,310 + 0,14483 * V_{ps}, \text{ cm/s}$.

ВИСНОВКИ

У старечому та похилому віці відбувається значне зниження показників теплоутворюючої функції шлунка та кровотоку в мікроциркуляторному руслі, що в свою чергу призводить до проявів ішемії.

Встановлений прямий сильний статистично вірогідний кореляційний зв'язок між температурою слизової оболонки шлунка та лінійною швидкістю кровотоку в екстракраніальному відділі брахіоцефальних артерій у пацієнтів похилого та старечого віку із супутнім ОА, які приймали НПЗП і атеросклерозом артерій

Таблиця 4. Показники топографічної трансендоскопічної термометрії слизової шлунка хворих у різних вікових групах ($M \pm m$ °C).

Відділи шлунка	Середній вік I група	Похилий та старечий вік II група	Похилий та старечий вік із ОА III група
Кардіальний відділ	37,09±0,03	36,61±0,04*	36,18±0,06#
Субкардіальний відділ	37,14±0,05	36,62±0,02*	36,21±0,05#
Тіло шлунка	37,19±0,02	36,75±0,05*	36,28±0,07#
Антральний відділ	37,21±0,04	36,57±0,05*	36,42±0,02#
Препілорична зона	37,23±0,06	36,84±0,06*	36,58±0,04#

* $p < 0,05$ при порівнянні показників I та II груп

$p < 0,05$ при порівнянні показників I та III груп

ЛІТЕРАТУРА

- 1 **Аллан П.Л.:** Клінічна доплерівська ультрасонографія / П.Л. Аллан, П.А. Даббінс, М.А. Позняк, В.Н. Макдікен [та ін.] // Медицина світу. — Львів. — 2007. — 374 с.
- 2 **Лазебник Л.Б.:** Заболевания органов пищеварения у пожилых / Л.Б. Лазебник, В.Н. Дроздов. — М.: Анахарсис, 2003. — 208 с.
- 3 **Циммерман Я.С.:** Клиническая гастроэнтерология / Я.С. Циммерман. — М.: ГЭОТАР – Медиа, 2009. — 416 с.
- 4 Патент на корисну модель № 20400 Україна, МПК (2006) А61В 5/00, А61В 1/00. Спосіб внутрішньошлункової термометрії / А.М. Братасюк, О.І. Євтушенко, А.В. Таран; заявник НМАПО; заявл. 07.08.06, опубл. 15.01.07 Бюл. №1.
- 5 **Nambi V.:** Carotid intima-media thickness and presence or absence of plaque improves prediction of coronary heart disease risk: the ARIC (Atherosclerosis Risk In Communities) study / V. Nambi, L. Chambless, A.R. Folsom [et al.] // JACC. — 2010. — Vol. 55. — P.1600 — 1607.